

**Surat dut menge' taw't
HEBREO
Kepurisan et itueng Surat
neng Hebreo**

Itueng surat binibit dut pegtimung-timungan et menge' mengengandel neng Judio, etawa menge' Hebreo. Nesurat itue apang ipepanggar pengandel dye, sabab eldew-peldew kumansang menge' keliyutan kedye, beke' mekabi' ne tiren-gan dye pengandel dye supaya ibuten peuli' ating egama et menge' Judio na diki mengan-del. Angkansa, pegtuldu' et nesurat na si Jesus pineketaas neng Empu', lebing mebasag set ginsan neng menge' ibang empu'.

Binwat ye itue pebiya' telung sebaran. Una, pinereti' ye na si Jesus ating bugtung na Yegang et Empu' banar, kaya tegnaan sampay kaya seskeran. Sabab si Jesus yegang et Empu', lebing metaas ya kasga menge' propeta, beke' si Moises, sampay ga menge' dereakan et Empu'. Ikeruwa, ating binwat i Jesus lebing merga' kasga ating keradya et menge' pari' neng Judio. Angkansa negsubli' ya dut pengelet set menge' taaw beke' Empu'. Iketlu, sabab i Jesus, mekedyari ne mebebawi' banar et Empu' menge' taaw, sabab netuman i Jesus ginsan menge' keilangan et Keseraan beke' menge' simaya' neng ayup na binggey dut Empu'.

Pegketbes, sinugid et nesurat ba' enu binwat et menge' metaas neng mengengandel tagna'

ti' sabab et pengandel dye, supaya meglahyun nega dye dut pengandel dye ki Jesus, misan ne kansang-kansang munge' keliyutan kedye. Dut ketimpusan et surat, maya munge' beres ye na diki dye ne megperayu' set Empu', imbes ibuten dye ne arat ye beke' pememiyagan et menunga supaya ikeksan dye Empu'

Ketulduan et itueng Surat

Pegkeempu' i Jesus neng Yegang et Empu' 1:1-3

Lebing metaas si Jesus kasga Dereakan et Empu' 1:4—2:18

Lebing metaas si Jesus kasga kire Moises beke' Josue 3:1—4:13

Menunga et Keparian i Jesus 4:14—7:28

Menunga et Pinegsulitan et Empu' na Tinu-man i Jesus 8:1—9:28

Menunga et Sinimaya' i Jesus 10:1-39

Menunga et Pengandel ki Jesus 11:1-40

Pememiyagan et munge' Mengengandel 12:1—13:19

Ketimpusan et Surat tu' 13:20-25

Pegkeempu' i Jesus neng Yegang et Empu'

¹ Tagna' ti' Empu' nengampang dut munge' keupu'upuan tyu pebiya' dut munge' tarus ye dut iba-ibang timpu beke' iba-ibang pepebiyanan.

² Segwa' itueng emuring eldew ya nampang pebiya' dut kenyeng yegang na si Jesus. Ya pinili' et Empu' na memusaka' et ginsan neng ginis. Sampay negmendyari Empu' et sengkellungsuran pebiya' ating yegang ye.

³ Ating Yegang et Empu' binyar et ketaasan et Empu' beke' lulus na kebuneyagan et kenyeng

pegmendingaring Empu'. Ating Yegang et Empu' negpeteteg et ginsan ginis pebiya' dut kenyeng bebresen na mekepengyedian. Pegketbes ye na mebuwat pasal pegugad et sala' tyu, ya narung ne dut tanpa' kewanan et Empu' Ama' neng metaas dut langit.

Lebing Metaas si Jesus kasga menge' Dereakan et Empu'

⁴ Ating Yegang et Empu' negmendingaring metaas banar dut menge' dereakan, angkansa ating ketaasan neng nepusaka' ating Yegang et Empu' negmendingaring lebing metaas nega set kedyeng ketaasan.

⁵ Sabab kaya sinugid et Empu' misan ingyan dut menge' dereakan ye na kwan,
 “Ikew yegang ku. Tiban negmendingaring Ama' mu aku.”

Etawa kaya sinugid et Empu' dut sebarang dereakan ye, kwan,
 “Aku Ama' mu, indyari ikew negmendingaring Yegang ku.”*

⁶ Megdemikian ganang pinesurung ye ne dut sengkellungsuran kenyeng bugtung ne Yegang, kwan ye,

“Ya pengempuen et ginsa't dereakan.”†

⁷ Pasal gasi dut menge' dereakan, sinugid ye,
 “Binwat menge' dereakan Ku samat deres, daken tetehagen samat deleg et apuy.”‡

* **1:5 1:5** Kanta 2:7; Hebreo 5:5; Keradya 13:33; 2 Samuel 7:14.

† **1:6 1:6** Pasal et uluanak dut Empu' beke' kenyeng kebegeyan, betsaen Tagna' 25:5-6, 29-34; Deuteronomio 32:43. ‡ **1:7 1:7** Kanta 104:4.

8 Segwa' pasal dut kenyeng yegang, kwantin penugid ye,

“U, Empu', dimung Kemilikan kaya seskeran beke' ketignaan megmendyaring kepengyedian et dimung pengmilikan.

9 Pegmerganen mu pasal ketignaan beke' pegisgan mu sebarang menge' mereraat. Angkansa Aku, misan dimung Empu', nemadlis ke dut lebing metaas neng gerar kasga ginsan neng sebaya' mu, sampay binggey Ku dimu enep.”§

10 Megdemikian sinugid ye gasi,

“Dut sengkepunan, u Begerar, binwat mu ating dunya, beke' ating langit keremut neg-pendyari.

11 Segwa' dye mepapas, temed ikew dumarane. Mantang dye samat repanan mebuklu'.

12 Lulunen mu dye samat kumut. Samat repanan neng sembian. Segwa' ikew dumarane, beke' diki ke matey misan ingyan.”*

13 Kengyan masa kaya sinugid et Empu' dut misan sinung dereakan,

“Marung ke dut tampa' ku seked buwaten ku't tungtungan et tiked mu sebarang menge' kebanta mu.”†

14 Diki be ginsa't menge' dereakan atin menge' dinaak supaya tumabang dut sebarang memusaka' et kepuwasan?

---

§ 1:9 1:9 Kanta 45:6-7. * 1:12 1:12 Kanta 102:25-27. † 1:13 1:13 Kanta 110:1; Keradya 2:34.

2

Pineabar Supaya Mengingeg

¹ Angkansa subali' tyu kumingeg et menunga sebarang nekingeg tyu supaya diki tyu malam.

² Sabab ba' banar sebarang pinegberes et menge' dereakan, na neketerima dye tagna' ti' et pengdusa sebarang pemelabag beke' meliu.

³ Enungkwan tyu mekepelegyu ba' diki tyu esipen samat kwantin neng dekla' et kepuwasan? Ating kepuwasan, atin pinebunayag et Begerar tyu lagi beke' pinesebenaran et sebarang ne-mekekingeg kenye in.

⁴ Pinebenaran gasi itue et Empu' pebiya' dut menge' tenda', menge' kelilu'lilu' beke' menge' keksegan, beke' menge' begey et Empung Nakem ipinemagi' ye kuyun dut kenyeng gaay.

Si Jesus beke' Kenyeng menge' Ketipusdan

⁵ Pepsugiren kay ne pasal dut sengkellungsuran tyu. Diki pinepengmilikan et Empu' itueng bagung sengkellungsuran na dumateng dut menge' dereakan ye.

⁶ Segwa' maya sinurat na ba' embe dut Kesuratan et Empu', kwan,

“U Empu', enu ne taaw atu't dunya' na peglingewen mu dye, sampay Yegang et Taaw supaya perurien mu Ya?

⁷ Ya in binwat mu et mebaba dut menge' dereakan mu. Pineplengan mu Ya et ketaasan beke' kebentugan.

8 Beke' dinatun mu ginsa't ginis dut kesukupu-
 Ye."*

Na pegsesekupan Ye. Ganang pinesakup ne Ye et Empu' ating indeginis, kaya indeginis na diki ye ipinesakup dut Kenye. Segwa' diki tyu mekebiri' ne ating pegmilikan neng nesekupan Ye.

9 Segwa' kaya nekwit nebiri' tyu si Jesus na nantang et mebaba sengkerit dut menge' dereakan, beke' nebiri' tiban na pineplengan et ketaasan beke' kebentugan sabab ya negsandal et kepeteyan, supaya pebiya' dut redyiki' et Empu' mekerasa ya et kepeteyan sabab lang dut ginsan et menge' taaw.

10 Sabab dut kenyeng pegsandal si Jesus negmendyaring sukup et Empu' neng negbuwat beke' pemeruri et indeginis, supaya si Jesus mekepehibit et mekeldam dut ketaasan. Mepatut lang na buwatan atin sabab si Jesus minewanan et kedyeng kepuwasan.

11 Na ya negpepasek metigna' dut menge' taaw beke' dye neng pinepasek metigna' et Empu' nepantun dye et sengbinenwa. Angkansa kaya ne ipegleew i Jesus na ipekilala ye dye et kenyeng tipused.

12 Pegsugiren i Jesus dut Empu',
 "Ipebunayag ku dimung kenunganan dut menge' tipused ku.

Beke' mengulilal ku et pengdayew dut tenga't pemegrungrupung."†

13 Beke' sinugid nega,

---

* 2:8 2:8 orig na Kesuratan: dinatun dut sirib et kedyeng tiked.
 Kanta 8:4-6. † 2:12 2:12 Kanta 22:22.

“Pengandel ku et Empu'.”

Beke' sinugid peuli',

“Atu' ku, beke' menge' keyegangan neng binggey daken et Empu'.”[‡]

¹⁴ Sabab itueng menge' keyegangan asal atin taaw, megdemikian si Jesus negmendyaring taaw gasi, samat kedye, supaya dut kepeteyan ye mebinasa ating si Seytan neng maya kepengye-dian et kepeteyan.

¹⁵ Supaya pebiya' et simaya' et diri' Ye mengindaag Ya ki Seytan supaya mepekulpas Ye ginsan neng peguripenen ginsa't biyag et ating penewnan sabab et kedyeng takut dut kepeteyan.

¹⁶ Tantu banar na diki menge' dereakan kenyeng pegtebangan, segwa' ating menge' tutusan i Abraham.

¹⁷ Sabab et itue, mepantun ya samat kenyeng menge' ketipusdan dut ginsa't indeginis, supaya ya megmendyaring meingesinen banar beke' mebentel na metaas neng pari' eletan neng megsuku' dut Empu'. Natey ya dut krus samat simaya' supaya ya megmendyaring Memumuwas et menge' keselaan et menge' taaw.

¹⁸ Sabab ya negsandal kwit na inagit, angkansa tiban metebangan sebarang menge' pegeegitan.

3

Si Jesus Lebing Metaas kasga ki Moises

¹ Angkansa menge' tipused, menge' pasek metigna' beke' maya bagi' dut pegpili' et Empu',

[‡] **2:13 2:13** Isaias 8:17-18.

rendema' myu si Jesus neng Apostol* beke' Metaas neng Pari† neng pegpebunayag tyu.

² Si Jesus mebentel dut Empu' neng negpesurung kenye samat ki Moises gasi na negmendyaring mebentel dut ginsa't menge' taaw et Empu' sampay benwa ye.

³ Segwa' si Jesus nebiri' ne lebing metaas set ki Moises, samat mememaal et benwa lebing metaas dut atin na' benwa.

⁴ Sabab pesi ginsa't benwa maya taaw negbaal, segwa' Empu' negpendyari et ginsa't indeginis.

⁵ Si Moises negmendyaring mebentel dut menge' taaw et Empu', bilang megsuku' na negpesebanar et ginsa't indeginis dut leyd ne dumateng.

⁶ Segwa' bilang Yegang et Empu', si Kristo‡, na mebentel na pegmilik dut sengbinenwa et Empu'. Na atin kityu kenyeng sengbinenwa, ba' tumeteg dut pegandel beke' dut mepangger neng pegarap tyu ki Jesus.

Pebti' Pasal Pepsagka' dut Kaya Pengandel

⁷ Angkansa sabab et pegsugiren et Empung Nakem, kwan ye,

“Tiban ba' mekingeg myu kenyeng pengluwaan,

---

* **3:1 3:1 Apostol** - ingin bersen Bibilinan, etawa “Mengengabar et Empu’”. Betsaen “apostol” eset Diksyunario. † **3:1 3:1 Metaas neng Pari** - pengibuten et menge' pari' et Empu' dut egama neng menge' Judio. ‡ **3:6 3:6 Kristo** - ingin bersen atin taaw pinili' et Empu' apang mengmilik dut ginsan neng ginsan. Dut bebresan et Hebreo, “Mesias”.

- 8 kasi' myu pegpektula' dimyung pusu' samat pegmuriseg menge' kekurang-gurangan myu dut eldew pegsulay dut kelnangan.
- 9 Na ba' embe menge' kekurang-gurangan myu pegsulayan dye aku angkan set seled epat na' pulung teun nebiri' dye ba' enu inlu' ku. §
- 10 Angkansa kinutukan ku ating pinangkatan beke' sinugid ku, 'Tatap dye megpesuwey, beke' kaya dye ne mekesewran pasal daken neng dalan.'
- 11 Angkansa sabab et iseg ku sinuknaan ku dye, 'Na misan ingyan diki dye ne kesled dut kepeternan ku neng tinange' na ibgey kedye.' "*"
- 12 Menge' ketipusdan, ingti' myu na endey megkesala' sinu-sinu dimyu beke' meugaran et pengandel seked metelikuran ye ating Empu' na' biyag.
- 13 Segwa' megperendeman kew eldew-peldew sasat maya nega timpu, supaya sinu-sinu diki merundingan beke' meuripen et keselaan.
- 14 Sabab ginsan tyu kebaya' i Kristo, ba' daran tyu tumeteg dut pengandel tyu kenye seked kepuspusan et timpu'.
- 15 Itue pesi pegsugiren et Kesuratan, kwan, "Ba' myu endelen tiban beres et Empu', kasi' myu pegpektula' dimyung ulu, samat

---

§ 3:9 3:9 Menge' tuturan pasal et pegsulayan et menge' Judio Empu', dut Exodo 17:1-7; Bilang 14:1-13. * 3:11 3:11a Kanta 95:7-11; Bilang 14:21-23.

pegsagka' keupu'upuan myu kwit ti' dut Empu'."†

16 Sinu taku' ating suminagka' dut Empu' misan ne nekingeg dye beres et Empu'? Diki be ginsa't pineliwan i Moises mawa' dut Egipto?

17 Beke' dut kinu niseg ating Empu' set seled et epat ne pulung teun? Diki be taku' dut menge' taaw sebarang negkesala', indyari' kedyeng bilug nemematey dut kelnangan in?

18 Beke' sinung pegtutudyuen et Empu' et kenyeng sukna' na diki dye mekesled beke' mekepetaren dut lungsud na ibgey et Empu' kedye? Diki be taku' ati't menge' meliu? E' be, dye in!

19 Angkan sewd tyu diki dye nekesled dut lugta' na meketaren neng netange' sabab lang et kaya pengandel dye dut Empu'.

4

Sembatung Lungsud neng Kepeternan dut Taaw et Empu'

1 Angkansa tatap nega ating netange' et Empu' na kityu mekesled beke' mekepetaren dut kepeternan ye. Segwa' meginget kew kalu' maya rimyu na diki keisi' et atin neng netange'.

2 Sabab megdemikian nekekingeg tyu gasi et Menungang Abar samat menge' kegunnguran-gan in. Temed diki dye nepulusan ating abar neng nekingeg dye, sabab diki dye itue inandel.

---

† 3:15 3:15 Kanta 95:7, 8. Pasal si Korah neng pegsagka' ki Moises tagna' ti'.

³ Kityung menge' nemengandel atin kesled dut lungsud et kepeternan, samat sinugid et Empu', kwan ye,

“Sabab et iseg ku sinuknaan ku na diki dye kesled dut ating lungsud et kepeternan dut daken.”

Asal ganang nependyari ne et Empu' itueng sengkellungsuran, netbes ye gasi ating lungsud et kepeternan ye.

⁴ Sabab sinugid ye dut ibang bagi' et Kesuratan pasal et ikepitung eldew, kwan, “Beke' dut ikepitung eldew negpetaren Empu' dut kenyeng pegpendyari.”*

⁵ Beke' sinugid ye gasi peuli', kwan ye, “Diki dye banar nekesled dut daken neng lungsud et kepeternan ku.”

⁶ Segwa' maya nega mekesled beke' mekepetaren dut Empu', temed ating menge' unang nemekekingeg et Menungang Abar, diki dye mekesled dut kepeternan et Empu', sabab et kaya pengandel dye.

⁷ Angkansa negtimpu gasi Empu' et seng eldew, na binetangen “Tiban.” Pegkelibuas et nekwiit neng penewnan, sinugid ye pebiya' dut ki Surutan Dabid tagna' ti', kwan ye, “Tiban, ba' mekingeg myu kenyeng beres, kasi' myu pegpeknela' dimyung ulu.”

⁸ Tagna' ti', ba' menge' taaw nepeibut i Josue neterima et lungsud neng kepeternan banar na netange'an et Empu', diki ne teyen neres Empu' pasal et sembatu negang eldew neng kepeternan.

---

* **4:4 4:4** Tagna' 2:2.

⁹ Sabab et kwantin, maya nega kepeternan na tinimpu set menge' memengandel dut Empu', samat atin kepeternan et Empu' dut ikepitung eldew neng pegpendyari ye.

¹⁰ Sabab ba' sinu mekesled atin kepeternan et Empu' mepatut gasi megpetaren gasi dut kenyeng menge' keradya, samat Empu' na negpetaren et kenyeng pegpendyari.

¹¹ Angkansa etasan tyu banar na mekesled atin kepeternan et Empu'. Endey tyu lumyu supaya diki tyu keuru' samat menge' kekungurangan in.

¹² Ating beres et Empu' biyag beke' mekepengyedian, lebing metarem dut misan enung keterman neng sembe-sembe' tarem. Itue pengelisugsug dut pinegketngaan et kurudua beke' nakem, beke' menge' luluatan beke' utek et tulang. Sampay meketeked et pikiran beke' sedseled et taaw.

¹³ Kaya misan enu nega metagu' set penyek et Empu'. Ginsan in mehayag beke' dimdiam dut kenyeng penyek. Beke' iba, dut kenye kityu isudsugid.

Si Jesus ating Mekseg beke' Metaas na' Pari'

¹⁴ Angkansa kepangger tyu et pengandel. Sabab asal maya mekseg neng metaas na' pari' tyu na suminurung dut langit na dut elepan et Empu' Ama', kaya iba, ba' diki atin si Jesus neng Yegang et Empu'.

¹⁵ Ating mekseg neng metaas na' pari' tyu mekereti' et kityung menge' kelumkan sabab dut ginsa't ginis neng pengudyu'. Ya inudyu' samat kityu, segwa' kaya megkesala'.

¹⁶ Angkansa endey tyu ne megpelalay-lalay kumabi' dut melangkew na arungan et meingesinen neng Empu' pebiya' et pegpenelang, sabab untin mekpetan tyu ingasi' beke' redyiki' ipaten dut timpu na keilangan tyu itue.

5

Keradya et Metaas neng Pari' et Empu'

¹ Atu't lugta', kede metaas neng pari' atu' pinili' na' menge' lelaki beke' pinesukuan supaya sumuku' dut Empu' apang gasi iungsud et menge' bebgey beke' simaya' pasal et menge' keselaan et menge' taaw.

² Sabab itueng pari' maya gasi keselaan kenye samat sebarang menge' awam beke' alam et dalan na netebangan ye dut menungang pe-nayak ye.

³ Angkansa sabab et kenyeng kelumkan mepatut lang na mengulmat et simaya' supaya dut kenyeng keselaan, diki lang dut keselaan lang et menge' taaw.

⁴ Pasal et ketaasan et metaas na' pari' atin diki mekedyari megerar kenye sabab lang et atin ingin ye. Segwa' atin Empu' nemili' kenye samat ki Aaron neng unang pari' pinili' gasi et Empu' tagna' ti'.

⁵ Megdemikian gasi diki si Kristo negpantang et diri ye na metaas na' pari'. Segwa' ya pinili' et Empu' na negsugid kenye,
 “Ikew yegang ku. Tiban negmendyaring Ama' mu aku.”*

---

* 5:5 5:5 Kanta 2:7; Hebreo 1:5.

6 Beke' sinugid ye gasi dut ibang bagi' et Kesuratan,

“Ikew na' pari' et ngian-ngian, samat pegkepari' i Melkisedek.”†

7 Kwit si Jesus meglelegdeng nega atu't lugta', ya negpenalang na megmara beke' maya luha' et pengangat dut Empu' na teyen mekedyari lang na ya mebawi' dut kepeteyan dut krus. Beke' kiningeg et Empu' sabab si Jesus lulus negpekebaba'.

8 Misan ne ya Yegang et Empu' nesewran ye ba' enu gay bersen et metantu na' pegandel sabab et pegsandal ye in.

9 Pegketbes ye ne sembatung puspus na metigna' na taaw, ya negmendyaring kaya seskeran neng mememawi' et ginsa't mengengandel kenye.

10 Inantang ne et Empu' na ya buwaten et meksege ne pari' samat pegkepari' i Melkisedek.

Peamay-amay Pasal Atu etawa Pegtelikud dut Pegandel Tyu

11 Mekeldam nega teyen sugiren ku pasal et itue segwa' meliyut ipereti' dimyu sabab kaya megkingeg kew banar, angka pegkesewd myu melalay.

12 Teyen, menunuldu' kew ne, segwa' sampay tiban keilangan kew nega tulduan unang keberbenaran pasal eset beres et Empu'. Antangan myu na samat menge' memulek nega, sabab

---

† 5:6 5:6 Kanta 110:4.

kayangga mekekaan kew et mekektul neng kekanen, segwa' sampay tiban keilangan myu nega gatas.

¹³ Sebarang gatas ipegbiyag, atin memulek nega et pengandel, ingga pe' kesedsewran pasal et menunga beke' meraat.

¹⁴ Segwa' sebarang mektul na kekanen, atin apang dut menge' umuran neng pengandel, mekeindan ne atin beres et Empu' na meketulduan tyu pasal et menunga etawa meraat.

6

Pelembus Kityu Mengandel

¹ Angkansa endey ne enaren tyu peuli' ating menge' unang tuldu' pasal ki Kristo, beke' pelembus et kityung nakem dut lebing metaas neng ketulduan et pengandel tyu. Endey tyu ne seulinen ating penued na beke' tuldu' pasal et pegasus et menge' buwat na mekebinasa et kepeteyan, beke' pasal dut pengandel et Empu'.*

² Endey tyu ne seulinen dut pegtuldu' et pasal bewtismu, beke' pegdepen et menge' kere-mut, etawa pasal et pegbiyag peuli' et menge' patey, sampay keukuman na kaya seskeran.

³ Segwa' megpelembus tyu kesesewran et lebing merarem neng menge' ketulduan, atin buwaten kay ba' atin gay et Empu'.

⁴ Sabab enukwan nega mepesusun beke' mepel-balik ating menge' timinelikud ne et pengandel dut Empu'? Asal netlangan dye ne lagi et silu' et

---

* **6:1 6:1** Ibang retian dut bebresan et Griego: "menge' buwaten na iperayuna' damen dut Empu' ingyan-ingyan."

Empu', beke' nekerasa dye ne et begey et langit, nekerasa dye ne kesembaya' et Empung Nakem.

⁵ Nekerasa dye ne gasi et kenunganan et beres et Empu' beke' nekerasa ne gasi et kepengyedian et Empu' na lulus na mepebunayag dut timpu na dumateng.

⁶ Na ba' dye tumelikud pegketbes merasa dye pasal ginsa't itue, diki dye ne mekedyari mepe-susun nega peuli' sabab antang dye peperansang dye gasi peuli' dut krus ating Yegang et Empu' beke' pepelelew dye ya.

⁷ Pepenunga et Empu' ating lugta' pegketbes meketerima et delek daran, indyari pegtuhuan et luluwaken na mepulusan et menge' mengunguma.

⁸ Segwa' ba' tuhan lang et menge' begang beke' tewtandew, kaya kegunaan ating lugta', diki ne mekwit suknaan atin et Empu' sampay ketepus-tepusan atin tutungen.†

⁹ Menge' ketipusdan, misan kwantin pegberes kay, segwa' kesewd ku ne menunga dimyung kebtangan, beke' maya lebi neng menunga ne keginisan na mibut ne dimyu dut kepuwasan.

¹⁰ Kaya tabid ating Empu'. Diki ye lipatan dimyung buwat beke' pegireg neng pinebiri' myu dut kenye samat pegtabang myu dut kenyeng menge' sali' myu mengengandel.

¹¹ Beke' peggayen kay na kede sembatu dimyu na mengatas banar seked kepuspusan et biyag

---

† **6:8 6:7-8** Itueng duwang luluwaken antangen dye samat duwang indeginis neng taaw, sembatung menunga beke' sembatung meraat.

myu supaya mekpetan ginsan pasal dimyung pegeerapen dut Empu'.

¹² Angkansa kas kew keyahu', segwa' siringa' myu sebarang taaw sabab et kedyeng pengandel beke' pegsandal nemeketerima et tinange' et Empu'.

Tantu ating Tinange' et Empu'

¹³ Ganang nenge' ating Empu' dut ki Abraham, ya nengibet et diri yeng ingaran na asal kaya ne lumbi et kenye na inibetan.

¹⁴ Sinugid et Empu', "Pegtangean ku ne lulus ku ikew na peruntungan beke' pekensangen ku dimung pengkatan."[‡]

¹⁵ Sabab et pegsandal i Abraham neterima ye ating netange' kenye et Empu'.

¹⁶ Nengibet et menge' taaw eset sembatung nekelabew kedye, beke' sabab et kwantin neng ibet netbes ne bisara.

¹⁷ Megdemikian gasi pinepangger et Empu' kenyeng netange' pebiya' dut kenyeng pegibet, supaya ipekilala dut kenyeng tinangean apang diki megpinda kenyeng pepurisan beke' peg-peperuen.

¹⁸ Angkansa duwang ginis usalen et Empu', kenyeng tange' beke' kenyeng ibet na diki megpinda beke' diki mepeiluan ye. Sabab et itue kityung menge' nengandel kenye neketerima et

---

[‡] **6:14 6:14** Tagna' 22:16-17. Tihad et unang tinange' et Empu' dut ki Abraham (Tagna' 12:4) seked pinenganak i Isaak (Tagna' 21:5), nekelabay 25 teun. Sampay 60 teun nekelabay gasi, indyari pinenganak menge' upu ye (Tagna' 25:26).

basag et seled apang meketeteg dut pegarap neng binggey ye kityu sabab et netange' ye.

¹⁹ Na tiban maya ne pegarap tyu na si Jesus samat saaw et biyag tyu, na atin si Jesus. Na nekesled tyu dut pinekesisingled net benwa na' Templo et Empu' dut langit, na ating sisingleled dut sembela' et dingding ne kumut, dut melinas na' melinas.

²⁰ Na siminled duntin si Jesus neng pengineuna kityu apang maya mengelet kityu dut Empu'. Duntin set langit, ya sembatung metaas na pari' et kaya seskeran, samat metaas ne pegkepari' i Melkisedek tagna'.

7

Si Melkisedek neng Metaas na' Pari'

¹ Tagna' ti', itueng si Melkisedek Surutan dut Salem beke' pari' pegsuku' dut Ketaas-taasan na Empu'. Ganang meguli' ne si Abraham mawa' dut pegtepu ye et menge' surutan, sinusup ya i Melkisedek. Pegketbes ininunga i Melkisedek si Abraham kwan ye, "Penunganen ke et Empu'."

² Indyari binggeyan i Abraham et ikesempulung bagi' et ginsa't ginis neng pinengindeagan dut gira. Si Melkisedek, una ingin bersen et ngaran ye "Surutan et Ketignaan", pengerwa "Surutan et Salem." Ingin bersen "Salem", atin "Kesenangan."*

³ Kaya meketuturan ba' sinu ama' beke' indu' etawa ba' embe pinangkatan ye. Kaya gasi

---

* **7:2 7:2** Tuturan pasal si Abraham sampay si Melkisedek, mekebatsa' dut Tagna' 14.

nesurat eldew et pinenggenakan etawa kenyeng kepeteyan. Samat Yegang et Empu', ya pari' na kaya ketegnaan sampay kaya seskeran.

⁴ Pikira' myu lang ba' enukwan ketaasan ye. Sabab misan si Abraham na' megurang et ginsa't taw't Judio, negey et ikesempulung bagi' ki Melkisedek et pinegrempasan ye dut kedyeng peggira.

⁵ Na tiban pegtahag et Keseraan et Empu', dut menge' tungtung-inupu' i Lebi neng negmendingaring pari' na mengisi' et ikesempulung bagi' dut menge' taaw. Itue gasi menge' ketipusdan dye na mawa' dut pengkatan nega i Abraham.

⁶ Si Melkisedek diki kesembaya' i Lebi, segwa' tuminerima nega et ikesempulung bagi' mawa' dut ki Abraham, pegketbes pineruntungan i Melkisedek gasi si Abraham. Na si Abraham binggeyan et Empu' et menge' tange'.

⁷ Kaya pegduruwa-duruwa ating peperuntung, lebing mekseg dut pineruntungan.

⁸ Ating menge' pari' neng Lebita, neng pengisi' et ikesempulung bagi' memegpatey; segwa' pepesebenaran et Kesuratan ne biyag nega si Melkisedek misan tiban.

⁹ Angkansa mesugid gasi misan si Lebi, neng pengisi' et ikesempulung bagi', negey gasi et ikesempulung bagi' et indeginis ki Melkisedek pebiya' i Abraham.

¹⁰ Sabab ating masa pegkekita i Melkisedek ki Abraham, na si Lebi ngian-ngian megmendingaring upu' i Abraham.

Si Jesus Samat ki Melkisedek

11 Sabab et menge' pari' na Lebita, binggey et Empu' ating Keseraan dut menge' Israelita supaya dye mendyaring pasek metigna'. Segwa' ating keradya et menge' pari' na Lebita diki teup dut pemendyaring metigna' taaw, angkansa keilangan ne iba neng pari' na samat si Melkisedek. Ya in ibang pegkepari' i Aaron neng upu' i Lebi.

12 Na ba' binagu ating pegkepari', keilangan beguen gasi ating Keseraan na ibuten dye.

13 Beke' ating Begerar tyu si Jesus neng pegsim-behatan na itue, ya in mawa' dut tutusan i Juda, sembatu neng ibang tutusan. Kaya misan sembatu na megsuku' bilang pari' mawa' dut tutusan na atin.

14 Pegsesewren et ginsan na ating Begerar mawa' dut tutusan i Juda, beke' kaya netuturan i Moises pasal et pari' mewanan dut tutusan i Juda.†

Si Jesus neng Ibang Pari' Samat ki Melkisedek

15 Lebi negang metlang itue ganang maya ne gasi ibang pari' samat pegkepari' i Melkisedek.

16 Na si Jesus negmendyaring pari' erapun diki sabab dut tutusan ne kuyun dut pegempangan et Keseraan, temed sabab et kepengyedian et biyag na kaya seskeran.

17 Sabab itue pegsugiren et Kesuratan pasal kenye,

---

† **7:14 7:14** Maya 12 menge' tutusan dut bangsa et Israel etawa dut menge' taw't Judio. Arat ne, menge' pari' pilinen teyeg et tutusan et siupu' Lebi lang.

“Ikew ating pari' daran-peraran, samat pegkepari' i Melkisedek.”‡

18 Angkansa ating lelagi na' pinegeratan, inugad ne sabab et kaya basag beke' kaya kepulusan.

19 Sabab kaya mepegmendyaring sukup et ating pinegeratan. Segwa' maya bagung mearap na neterima tyu, sabab et nekeradya i Jesus mekepekabi' tyu ne dut Empu'.

20 Sabab nenumpa' Empu' pasal ki Kristo na negmendyaring pari' et daran-peraran, segwa' iba negmendyaring pari' na Empu' kaya nenumpa'.

21 Segwa' nenumpa' Empu' ganang pinendyari ye si Jesus et pari' samat pegsugiren et Kesuratan, “Ating Begerar siminumpa' na diki ya megbagu et pikiran, ikew pari' daran-peraran.”§

22 Sabab et itueng pegsumpa', si Jesus megpebanar et menungang pinegsulitan dut taaw beke' Empu'.

23 Maya sembatu negang angka. Nekeuna mekansang neng pari' nemegsambi'-sambi' sabab et nemematey dye angka kaya dye nekepesurung et kedyeng pegsuku'.

24 Sabab et biyag si Jesus daran-peraran, angka tatap kenyeng pegkepari'.

25 Sabab et atin mepuspus ye mebawi' ginsan neng megkabi' et Empu' sabab lang et kenye, sabab si Jesus tatap biyag supaya megpetnga' kedye.

26 Angkansa ba' kwantin metaas na' pari' si Jesus, mekebgey ye et kityung menge' pengengeilangan. Ya in pasek metigna', kaya ketak-

‡ 7:17 7:17 Kanta 110:4. § 7:21 7:20-21 Kanta 110:4.

siran etawa keselaan ye. Nesoriri' ye dut menge' mekeselaan beke' lebing metaas ya dut menge' pengibuten et sengkелengitan.

²⁷ Ya diki samat ibang menge' metaas na' pari' na keilangan isimaya' dut Empu' eldew-peldew pasal et sala' et kedyeng bilug. Pegunaan mena et menge' metaas na' pari' isimaya' pasal et sala' et kedyeng bilug, pegketbes, isimaya' dye gasi supaya dut menge' keselaan et menge' taaw. Segwa' si Jesus sinimaya' ye kenyeng bilug sabab et keselaan et ginsa't menge' taaw, na keilangan atin kasa lang nebuwat ye.

²⁸ Maya kekurangan ating metaas na' pari' neng pinili' kuyun dut Keseraan na binggey ki Moises. Segwa' ating metaas na' pari' na pinili' et Empu' na maya gasi pegsumpa' ye, ingin bersen ating bugtung na Yegang et Empu' na si Jesus, pasek metigna' daran-peraran. Beke' ating penunumpa' et Empu' diminateng emuri nega dut pegdateng et Keseraan binggey et Empu' ki Moises.

8

Si Jesus neng Metaas na Pari' et Bagung Pinegsulitan

¹ Na itueng pesalan pasal et dameng pegsugiren, kityu maya metaas na' pari', na megearung dut tampa' kewanan et melangkew na erungan et Empu' banar dut Langit.

² Beke' si Jesus pegkeradya dut tantung lelegdangan et Empu' dut langit na diki binwat et taaw, segwa' atin binwat et Begerar.

³ Suku' et menge' pinili' na' menge' metaas na' pari' na isimaya' et bebgey beke' kesimeyaan dut Empu'. Angkansa si Jesus, kityung metaas na pari', keilangan gasi na maya atin neng simaya'.

⁴ Ba' ya atu't lugta' diki ne ya megmendyaring metaas na' pari', sabab peraran ne lagi' maya ne menge' pari' pemenggey et menge' simaya' kuyun dut pegsugiren et lelaging Keseraan.

⁵ Megsuku' dye dut benwa et Empu' neng Tabernakulo*. Na atin bilang upama lang na mantang dut langit etawa eninu et atin. Sabab ganang ipetiyeg ne i Moises ating benwa et Empu' neng Tabernakulo, meget neng pemilin et Empu' kenye, na kwantin pemilin ye, "Buwata' ginsan neng ginis samat ginsa't inupama ku rimu dut bukid."

⁶ Segwa' pegsuku' neng tinerima i Jesus lebing metaas dut pinesuku' et menge' unang pari', sabab ya megpetetnga' et sembatung pinegsulutan na lebing menunga beke' pesesendig itue et lebing merga' neng netange' et Empu'.

⁷ Ba' kaya ne teyen kekurangan ating unang pinegsulutan, diki ne teyen mengeilangan et pengerwa.

⁸ Segwa' nebiri' et Empu' pasal kekurangang et kenyeng bangsa, angkansa sinugid ye,

"Dumateng eldew na' aku' memuwat et bagung pinegsulutan, dut Bangsa et Israel† beke' dut pengkatan et Juda.

---

* **8:5 8:5 Tabernakulo** - Atin penempuan neng benwa et Empu'. Exodo 25:40. † **8:8 8:8, 12 Bangsa et Israel** - Jeremias 31:31-34.

- 9 Itueng Bagung Pinegsulutan na diki samat pekikipegsulut ku dut kedyeng menge' kegunngurangan,
na' asal nekeuna ti' dinundun ku dye peliwan dut bangsa et Egipto.
Segwa' diki dye mebentel pasal et pekikipegsulut daken, angkansa pinesaran ku dye.
- 10 Itue e buwaten ku neng ipegsulut ku dut Bangsa et Israel, pegdateng et ating menge' eldew, kwan et Empu':
Iluwak ku dut kedyeng pikiran daken neng menge' sara' beke' iukir ku dut kedyeng menge' pusu'.
Aku lang kedyeng Empu' beke' dye mendyaring menge' taaw ku ne.
- 11 Misan diki ne ituldu' et sinu-sinu dut kenyeeng sebaya' etawa diki ne isugid dut kenyeeng tipused,
'Kilelana' ating Empu' banar,' sabab aku meki-lala et ginsan, misan menge' simpir sam-pay menge' taaw derekera'.
- 12 Maapen ku kedyeng keselaan, beke' lipatan ku ne kedyeng kereatan."
- 13 Ganang sugiren et Empu' na pasal et pineg-sulutan na "Bagu", bineruba ye ne ating lelagi. Ating neberuba na' ating lelagi ne mekabi' neng mepapas.

9

*Pengempu' Atu't Lugta' na' Benwa beke'
Pengempu' dut Langit*

¹ Tiban ating unang pinegsulutan dut Empu' maya pegsuliten neng sungtuhan pasal et menge' pinegeratan neng pengempu', beke' maya benwa et Empu' neng Tabernakulo na binwat et taaw.*

² Ating benwa et Empu' neng Tabernakulo pinetiyeg na maya duwang sisingle. Ating unang sisingle pegngeranen et pasek metigna' na' sisingle. Duntin maya semberikaran, kekanan beke' bengbang neng pinelemak dut Empu'.

³ Dut sembela' et dingding na' kumut duntin pengerwang sisingle pegngeranen et pasek ketigna'tignaan.

⁴ Duntin maya ranggar neng bulawan na' pegruhungan et kemengyan beke' bulawan neng beul neng pinegsulutan na' sali' linengkepan et bulawan. Itueng beul pegsususunan et bulawan neng kitkibut na pegsususunan et manna†, sampay et susungkud i keupuan Aaron neng dimineun, beke' menge' papan neng batu na inukiran et sempulung Keseraan et Empu'.

⁵ Dut timbew et beul maya menge' dagbes et dereakan pegngeranen et Kerubim, dye in tenda' et ketaas-taasan et Empu', pegkekelungan et kedyeng elad ating peglelegdangan et kemaap et Empu'. Segwa' diki kay ne mepeatu itueng ginis tiban.

---

* **9:1 9:1** Menge' tahag pasal et memaal neng benwa et Empu' neng Tabernakulo, sampay ba' enu usalen dut seled ye, atin nesurat dut Exodo 25—27; 30; Lebitiko 24:1-9. † **9:4 9:4 manna** - pegkaan binggey et Empu' samat be'betwen na bengbang. Neregdag teyeg langit dut lugta' dut menge' taw't Judio.

6 Ganang neratun ne et meatur ating unang sisingled et pegempuan na tetluan, ating menge' pari' memegseled eldew-peldew dut unang sisingled supaya keredyanen kedyeng suku'.

7 Segwa' Metaas na' Pari' lang mekesled dut ikeruwang sisingled et tetluan, beke' kasa lang sumled seled seng teun. Ya meghibibit et dugu' supaya isimaya' dut Empu', sabab et keselaan ye beke' menge' sala' et menge' taaw, menge' sala' neng nebuwat dye ne kaya pegsesewren.‡

8 Samat kwantin neng kegdaman, sugat ne pegpebiri' et Empung Nakem pasal et dalan tudyu dut Pasek Ketigna'tignaana na ingga ukab sasat maya nega unang sisingled neng Pasek Ketigna'tignaana.

9 Itue upama lang tiban pasal ating menge' bebgey beke' simaya' neng pegulmat dut Empu' na diki lang mekepepasek metigna' neng atey et dut menge' mengengempu'.

10 Itueng bubuwaten pasal lang et pegkaan etawa inumen beke' iba-ibang ginis et peggugunas, samat menge' sungtuhan et pengliwan lang pegbubuwaten sabab ingga nebagu et Empu' pinegsulutan ye dut taaw.

Si Jesus Kristo ating Megpetetnga' dut sembatung Bagung Pinegsulutan et Empu'

11 Segwa' diminateng ne si Jesus Kristo bilang Metaas na' Pari' et menunungang indeginis na asal atue ne tiban sabab et kityung Bagung Pinegsulutan dut Empu'. Ya siminled dut lebing

---

‡ 9:7 9:7 Atin ne nesurat pasal et keradya et Metaas neng Pari', atin dut Lebitiko 16.

metaas ne benwa neng pengempuan na kaya kekurangan dut langit na diki binwat et taaw. Pasal et atin, diki bagi' dut sengpinegpendyari, imbes seng bagi' et langit et Empu'.

¹² Na si Kristo siminled et kasa ga dut Pasek Ketigna'tignaan na sisingled dut langit. Na ya kaya megbibibit et dugu' et menge' kambing, etawa menge' mendangan, segwa' dugu' et kenyeng diri lang supaya ikepemaap et menge' keselaan tyu daran-peraran.

¹³ Tagna', kuyun dut ating lelaging pinegsulut, ating dugu' et menge' kambing beke' menge' mendangan beke' menge' abu et libun neng ibun et sapi' ipegsabug dut menge' taaw na pegpentangen na meraki. Binwat itue supaya dye megmendyaring melinas kuyun dut sara' neng pinegarat. §

¹⁴ Na ba' tantu atin, luwas nega ne ating dugu' i Kristo kemeapan et sala' sabab dut kaya seskeran neng Nakem sinimaya' ye kenyeng diri na kaya kesala'-sala' dut Empu'. Pasal kenyeng dugu', atin meggunas et pusu' beke' pikiran tyu supaya telikuran tyu menge' buwat na kaya kepulusan beke' sumuku' tyu dut Empu' neng biyag.

¹⁵ Sabab et itue megpetetnga' si Kristo dut sem-

---

§ **9:13 9:13** Pegsugid itue pasal et duwang dagbes neng simaya'. Sembatu menge' kambing beke' menge' mendangan, dye in isimaya' et Metaas neng Pari' kasa seng teun dut menge' sala' ye sampay menge' sala' et menge' taaw. Pasal et abu, nesurat dut Bilang 19. Ba' maya taaw antangen ye meriri' sabab et kinetew ye bangkay, keilangan basaen ye dut danum lamud et abu neng meregang na sapi'. Pegketbes, antangen ye melinas ne gasi.

batung bagung pinegsulutan et Empu' supaya ating menge' mengengandel na meketerima et netange' na kenunganan neng kaya seskeran. Na tiban ya natey bilang menglekat et kedyeng keselaan na nebuwat dut penewnan et lelaging pinegsulutan.

¹⁶ Sabab ba' maya penektak, atin nepesebe-naran ba' patey ne ating nemuwat in.

¹⁷ Sabab sasat ya biyag nega kayangga pagen ating penektak, segwa' megkepagen itue ba' ya patey ne.

¹⁸ Angkansa misan ating lelaging pinegsulutan kaya pagen ba' kaya dugu' et ayup na sinimaya'.*

¹⁹ Sabab ganang ipinebunayag ne i Moises ginsa't pegpandel et Keseraan dut menge' taaw, nengisi' et dugu' etibun et sapi' beke' kambing na maya lamud et danum. Indyari dinitil ye meregang neng repanan beke' sanga et isupu ampa' ye ne pinirtikan ating Kesuratan beke' menge' taaw.

²⁰ Indyari kwan ye, "Itue dugu' neng pesebanar dut pinegsulutan neng pinandu' et Empu' dimyu."†

²¹ Megdemikian pinirtikan ye gasi et dugu' ating benwa et Empu' beke' ginsa't indeginis neng pegusalen dut pengempu'.

---

* **9:18 9:18** Arat et menge' taw't Judio na ba' maya duwang taaw megpesulutan, sumbelian dye et ayup apang petenda' na dye metuman atin pinegsulutan dye. Birinen gasi dut Tagna' 15 ba' enu binwat et Empu' apang petenda' na ya metuman ginsan neng tinange' ye ki Abraham. † **9:20 9:20** Exodo 24:8. Betsaen gasi ba' enu sinugid i Begerar Jesus dut Lukas 22:20.

²² Tantu banar, pegengaten et Keseraan na ginsa't ginis atin peggunasan pebiya' dut dugu'. Asal, dut Empu' kaya kemaapan et keselaan ba' kaya ipeturu' dugu' et bebgeyan.

Kemaapan et Keselaan Sabab lang dut Kepeteyan i Kristo

²³ Angkansa, sabab et menge' kegemitan dut pengempuan atu't lugta' kwantin sung-tuhan lang et tantung indeginis na dut langit, keilangan gunasan dye pebiya' et simaya' neng ayup. Segwa' luwas nega et itueng simaya' na pegkeilenganen neng tantung indeginis dut langit.

²⁴ Angkansa si Kristo siminled dut Benwa et Empu' dut langit diki lang dut benwa et Empu' atu't lugta' na upama lang et ketentuan dut langit. Segwa' ya ne tiban na dut elepan et Empu' beke' megpetetnga' dut Empu' beke' menge' taaw.

²⁵ Nekeuna ti' eset menge' taw't Judio, kedyeng metaas na' pari' megeled dut Pasek Ketignaan neng sisingle teun-peteun, maya bibit yeng dugu' na diki teyeg kenyeng diri', imbes teyeg menge' ayup. Segwa diki siminled si Kristo dut Benwa et Empu' dut langit supaya peulinen ye isimaya' bilug ye teun-peteun.‡

²⁶ Sabab ba' kwantin subali' pepeuli'peuli' matey si Kristo tihad nega't pegpendyari et sengkellungsuran. Segwa' kasa ga ya negpebiri'

---

‡ 9:25 9:25 Day of Atonement - Lebitiko 16:1-19, 29-34, 23:28; Keradya 27:9; Hebreo 2:17, 9:11-13.

na atin negsinareng ne sampay mapet dut kepus-
pusan et timpu, supaya ugaren menge' keselaan
et menge' taaw sabab et bilug ye neng sinimaya'.

²⁷ Tinimpuan taaw kasa ga matey, pegketbes
atin dumateng ating pegukum et Empu'.

²⁸ Megdemikian isinimaya' et kasa ga i Kristo
supaya ugaren sala' et menge' taaw. Ya du-
mateng nega peuli' temed diki isimaya' ye
kenyeng bilug sabab lang et keselaan, erapun
supaya puwasen sebarang mengandel sampay
megtetagey kenye.

10

Kasa lang Sinimaya' si Kristo sabab et Ginsan Tyu

¹ Sabab dut ating lelaging arat seled et Ke-
seraan binggey et Empu' ki Moises sampay
dut menge' taw't Judio, atin samat eninu lang
et menge' menunungang ginis na dumateng,
temed diki dye ating kebanar-benaran in. Diki
itueng menge' sara' mekepepasek metigna' et
sebarang taaw megkabi' dut Empu' sabab et
menge' simaya' neng pegulmat teun-peteun.

² Ba' tantung inampun keselaan et sebarang
megkabi' dut Empu' pebiya' et samat kwantin
neng simaya', kaya ne teyen pali' dye ne peuli-
nan nega pasal kedyeng keselaan, beke' diki ne
keilangan megsimaya' peuli'.

³ Segwa' samat kwantin neng pegsimaya'
supaya lang daran-peraran megperendem set
menge' taaw pasal et kedyeng keselaan.

4 Sabab diki mekedyari mekeugad et keselaan ating dugu' et menge' sapi' beke' kambing.

5 Angkansa diminateng si Kristo atu't sen-gkelungsuran, sinugid ye dut Empu', kwan, "Simaya' beke' bebgey diki mu keilangan, segwa' pinanyap mu sembatung bilug, na atin bilug ku.

6 Sebarang simaya' neng pegtutungen beke' bebgey sabab lang et keselaan kaya negeayan mu.

7 Indyari sinugid ku, 'Atu' ku supaya mibut et gaay mu samat nekesurat pasal daken dut Kesuratan na' buuk mu.' "*"

8 Sinugid i Kristo mena, "Simaya' beke' bebgey, pegtutungen na' bebgey beke' nebgey pasal et keselaan diki mu keilangan etawa kegeayan mu." Misan ne kwantin neng pegsimaya' kuyun dut Kesuratan na Keseraan.

9 Indyari sinugid ye, "Atu' ku, supaya mibut et gaay mu." Bineruba et Empu' ating lelaging menge' simaya' sampay pinegsulutan, indyari sinembian et bagung sinimaya' i Jesus Kristo sampay pinegsulutan.

10 Angkan netuman si Jesus ginsa't neng kegeayan et Empu', mepepasek metigna' tyu sabab lang et bilug i Jesus Kristo neng nesimaya' kasa ga dut ginsan neng mengandel.

11 Megsurung eldew-pueldeu ginsa't menge' pari' neng Judio supaya metuman et pinesuku' kedye. Eldew-pueldeu pepeuli'peuli' megsimaya' et menge' bebgey, segwa' ating bebgey diki lang mekepeugad et keselaan.

---

* **10:7 10:7** Kanta 40:6-8.

12 Segwa' si Kristo kasa ga negsimaya' et diri ye dut Empu' sabab eset menge' keselaan et taaw, na atin negsinareng ne. Pegketbes, narung ye ne dut tanpa' kewanan et Empu'.

13 Ya megtetagey ne dun seked megmendyaring mebaba menge' kebanta ye samat eetagan ne et tiked ye.

14 Sabab et kasa gang pegsimaya' nepepasek metigna' ye et kaya seskeran sebarang mekepepasek metigna' ye ne.

15 Empung Nakem negpesebanar kityu et samat itue. Una sinugid ye,

16 "Itue meupakat neng buwatan ku kedye pegketbes et ating timpu, kwat Begerar. Itagu' ku sara' ku dut kedyeng pusu', beke' isurat ku dut kedyeng pikiran."

17 Sampay dinugnan ye nega, kwan, "Kedyeng menge' keselaan beke' kereatan diki ku nega rendemen."†

18 Misan embe nega inampun ne, diki ne keilangan megsimaya' nega pasal et keselaan.

Pekabi' Kityu Empu' sabab et Keradya i Jesus neng Kristo

19 Angkansa menge' ketipusdan, mekedyari tyu ne mekgabi' et Empu' antangan tyu ne kesled dut pasek ketigna'tignaan neng sisingled ye sabab et dugu' i Jesus sinimaya' ne sabab kityu.

20 Maya bagung dalan dut Empu' sabab i Jesus na' biyag, supaya antangan tyu kelesbat dut

---

† 10:17 10:17 Jeremias 31:33-34.

sembela' et dininding na' kumut na' atin bilug i Jesus neng sinimaya.‡

21 Beke' maya na' Metaas na' Pari' tyu na megbebegbeg et sengkebenwanan et Empu'.

22 Angkansa kumabi' tyu dut Empu' na maya mebentel ne pusu' beke' metantu na pengandel dut kenye. Pekabi' tyu na maya menungang penedseled na' kaya pali' beke' bilug tyu negunasan et meligew na' danum.§

23 Megpekepangger tyu et kityung pegarap beke' endey tyu megduduwa et pikiran sabab mebentel ating nengtange' kityu.

24 Beke' etasen tyu na mepebti' seled et kede sembatu kityu pasal et pegmerga' beke' pegbaal et menunga dut sebaya'.

25 Endey tyu pesaran pasal et pegtimung-timung tyu samat pegbuwatan et iba ti', segwa' megbulilangan tyu et kede sembatu, lebi ne tiban sewd tyu na mekabi' ne pegdateng et Begerar.

Pegsandal Tyu dut Pengandel

26 Na ba' temden tyu memuwat et keselaan pegketbes na mesewran beke' mekilala ating keberbenaran, kaya ne netinda na simaya' meulmat supaya mengmaap et keselaan.

27 Segwa' ketetakut na' metagey neng pegukum beke' megdedleg na' apuy neng mempu' et menge' kebanta et Empu'.

---

‡ **10:20 10:20** dininding na' kumut - Peguyatan et kurtina et templo, mekebatsa' dut Markus 15:38. § **10:22 10:22** *negunasan et meligew na' danum* - Exodo 29:4; 30:17-21; 40:30-32. Betsaen gasi ba' enu tinange' et Empu' set Esekiel 36:25.

28 Sebarang negsemal et Keseraan binggey ki Moises kaya ingasi' na pegimeteyen ba' maya duwa etawa telung ketawan lang megpesebanar.*

29 Pikir myu enukwan kebegat et pengdusa dut sebarang penginelewey et Yegang et Empu', kaya ye pegbilangen ating dugu' et pinegsulitan neng negpepasek metigna' kenye, beke' pepekimbabaen ye ating Nakem et redyiki'.

30 Sabab megkilala tyu Empu' na' negsugid et kwantin, "Aku mene meles. Aku mene mengdusa." Beke' iba, "Ating Begerar mengukum et kenyeng taaw."†

31 Ketetakut sebarang mekpetan dut keremut et Empu' na' biyag apang mengdusa.

32 Rendema' myu ating menge' eldew na' negketalib, metbes na kemyu netlangan, ba' enukwan kew negsandal et mesigpit na keliyutan, segwa' diki kew neraag.

33 Sengmenu kemyu pegreaten dut elepan et menge' taaw beke' sengmenu kebaya' myu sebarang menge' kebanan neng pegpeliyutan et kwantin.

34 Sabab iningesinan myu sebarang nepipirisu beke' diki kew rimirupuk misan ne mengagew et repanan myu, sabab sewd myu na lebing menunga beke' dumaratan neng kementirian neng pinanyap dimyu.

35 Angkansa kas kew meugara't pengandel dut Empu', sabab maya kela' ganti ye.

---

* **10:28 10:28** Deuteronomio 17:2-7. † **10:30 10:30** Deuteronomio 32:5-6.

³⁶ Keilangan myu na megsandal supaya metuman myu gaay et Empu', indyari meterima myu ating pinengaku' ye.

³⁷ Sabab sinugid et Empu' dut Kesuratan ye, kwan,

“Sabab isek-isek meneng timpu diki ne mekwitan,
ya ne ating megderateng dumateng banar.

³⁸ Segwa' daken neng metigna' neng taaw megbiyag kuyun dut pengandel.

Na ba' maya tumelikud, diki aku nesulitan dye.”‡

³⁹ Segwa' diki tyu kebaya' eset menge' tumelikud beke' menge' meriwara', segwa' kebaya' tyu dut menge' pemengandel sampay dut menge' nebawi'.

11

E nukwan Pengandel dut Empu'

¹ Na ating pengandel dut Empu', gaay bersen atin ketentuan et ba' enu pegerapen tyu asal metuman, sampay atin ketentuan et indeginis na ingga pe' nebiri' tyu na banar duun ne.

² Nesulitan Empu' dut menge' keggunguran-gan tagna' sabab et pengandel dye set kenye.

³ Sabab et pengandel neretian tyu na sngkelungsuran na itue nependyari pebiya' dut daak et Empu'. Angkan ating mekebiri' neng indeginis, atin binwat mawa' dut kaya mekebiri'.

⁴ Sabab et pengandel, si Abel negsimaya' neng pegimeteyen dut Empu' lebing menunga eset

‡ **10:38 10:38** Isaias 26:20; Habakuk 2:3-4. Betsaen gasi dut Roma 1:17; Galasia 3:11.

inulmat neng menge' tulnu' i Kain. Sabab et itue e kinilala si Abel na metigna' neng taaw. Misan patey ne ya, maya nega ketulduan ye sabab et pengandel ye dut Empu'.

⁵ Sabab et pengandel, pinebaya' et Empu' si Enok dut langit, supaya diki ne melebayan ye kepeteyan et bilug. Ya diki ne nekebiri' et sinu-sinu, sabab insi' ne ya et Empu' pebaya dut langit. Sinurat dut Kesuratan, mura ya mugad asal ne lagi mekesulitan Empu' kenye.

⁶ Sabab sebarang kaya pengandel dut Empu' kaya ya mekesulitan. Sabab sebarang megkabi' dut Empu' keilangan mengandel na maya Empu' dut langit, sampay ya megbegey et ganti dut sebarang pemengandel kenye.

⁷ Sabab et pengandel kiningeg i Noe siwara' et Empu' pasal et indeginis na ingga pe' nebiri' ye. Nengandel si Noe et daak et Empu' na memaal ya et kelang kapal supaya mebawi' kenyeng sengbinenwa. Sabab et pengandel i Noe inukum et Empu' ginsa't taw't sengkellungsuran na kaya nengandel, segwa' si Noe nantang na metigna' sabab et kenyeng pengandel.

⁸ Sabab et pengandel dut Empu', nengasip si Abraham ganang ya in pinesurung et Empu' dut lugtang netange' kenye. Indyari siminurung ne ya, misan ne ingga pe neturunan ye ba' embe surungan.

⁹ Sabab et pengandel si Abraham nemaal et tetluan misan ne ya taaw tumpang dut atin neng lungsud. Liminegdeng ya dut tetluan sapew ye luna, samat de Isaak neng yegang ye, beke' upu'

ye si Jakob neng iba yeng memumusaka' et atin negang ipinengaku' et Empu'.

¹⁰ Sasat ye megtetagey ating lungsud na kaya seskeran negparu beke' nemaal atin Empu'.

¹¹ Sabab et pengandel si Abraham tagna' ti', misan megurang ne si Sara gasi neng esawa ye sampay bantut gasi, nemekeyegang nega sabab pengandel ye na mebentel ating tinange' et Empu'.

¹² Angkansa ya ne sembatung megurang neng taaw banar, ipinegyegang mawa' dut kenye menge' tungtung-inupu' samat keldamen et menge' bituen dut langit beke' samat diki meitung ne egis dut deplakan et dagat.

¹³ Ginsa't menge' kegunurangan tu' natey na maya pengandel dut Empu' sasat dye biyag nega. Ingga pe' neterima dye ating menge' netange' et Empu', segwa' samat nelawag dye atin dut merayu' beke' sewd dye ne metuman ginsan leyd, sampay menep dye ne. Tinerima dye na dye in taaw tumpang lang neng penglegdeng et ibang lungsud.

¹⁴ Sabab metlang dut ating menge' taaw neng megberes et samat kwantin na dye megpengebia' et kedyeng diring bangsa.

¹⁵ Ating lungsud neng tinirengan dye, ba' atin mekerendeman dye, kalu' kepeuli' untin.

¹⁶ Segwa' pegebianen dye sembatung bangsa na' lebing menunga, na atin dut langit. Angkansa kaya ikeleew et Empu' na ya Empu' dyeng tantu, sabab pinenyapan ye dye et sembatung lungsud.

17 Sabab et pengandel, sinulayan et Empu' si Abraham supaya isimaya' kenyeng bugtung neng yegang na si Isaak.

18 Na timinerima si Abraham et menge' tange' et Empu', pinanyap ye isimaya' ne kenyeng bugtung ne yegang misan samat kwantin pinegberes et Empu', kwan, "Na eset ki Isaak mewanan et dimung tungtung-inupu'."*

19 Andel ye na mekedyaring biyagen et Empu' menge' patey, beke' mekedyari sugiren, atin neinabu ganang neterima i Abraham si Isaak peuli' teyeg et ranggar biyag nega.

20 Sabab et pengandel dut Empu' ininunga i Isaak menge' yegang ye neng si Jakob beke' si Esau pasal dut kedyeng pegsusurungan na ibgey et Empu' kedye.

21 Sabab et pengandel, si Jakob, ganang mekabi' ne ya matey, ininunga ye kede sembat et menge' keyegangan i Jose neng kelelekian, pegketbes nengempu' ya et Empu' sasat megdudunguk ulu ye set lingkeg et tutungkud ye.

22 Sabab et pengandel si Jose ganang mekabi' ne gasi matey, nengandel ye banar pasal et pegubu' et menge' Israelita teyeg dut bangsa et Egipto, angka negpebilin ya na biten nenektak neng menge' tulang ye dut lugtang tinange' et Empu' tagna' ti' apang libbengen duntin.

23 Sabab et pengandel dut Empu' menge' kegunngurangan i Moises kaya nemenakut et

---

* **11:18 11:17-18** Maya ibang yegang de Abraham, temed si Isaak inantang bugtung yegang ye, sabab si Isaak lang pinegyegang apang tumanen et tinange' i Empu'. Birinen gasi Roma 9:7-9.

Keseraan et surutan Paraon na' peteyen ginsa't menge' memulek et taw't Judio, indyari tinagu' dye si Moises seled telung bulan pegketbes ya ipegyegang, sabab nebiri' dye na ya menunga banar siyekan, sampay diki simpir neng yegang lang, beke' diki dye tuminakut.†

²⁴ Sabab et pengandel dut Empu', si Moises ganang kela' ne kaya tinerima ye na ya yegang et dayang i Paraon neng surutan.

²⁵ Erapun, pinili' ye nega na meliyutan na kebaya' et menge' taaw et Empu' neng menge' uripen duun, kas lang rumasa et diki dumanan neng peglami-lami neng begey et keselaan sasat ya upu' et surutan.

²⁶ Inaku' ye ne lebing merga' ating megsandal et keliyutan et uripen sabab et Mesias imbes ating menge' kementirian et Egipto, sabab ating ganti' et biyag kaya seskeran dut langit, atin key pegerapen.

²⁷ Sabab et pengandel tinirengan ye lungsud et Egipto, diki ye tinekutan iseg et surutan. Ya negsandal sabab et pegmerga' ye set Empu' na samat mekebiri' ye ne Ya neng diki mekebiri'.

²⁸ Sabab et pengandel pegtumanen ye ating umanat et Neketalib beke' pegpirtik et dugu', supaya ating Dereakan neng Mengmimina et menge' uluanak diki ye binesanen ating menge' uluanak et menge' taw't Israel.

²⁹ Sabab et pengandel ating menge' Israelita diminipag dut nuka' neng Meregang na' Da-

---

† **11:23 11:23** Keseraan i Paraon, ating Surutan et Egipto, negdaak na ginsan neng menge' yegang na lelaki et menge' Israelita subali' tirengen dut liwan et benwa seked natey.

gat, samat dut tuug na lugta'. Segwa' ganang diminipag gasi menge' megibus neng menge' Egipto, megtuy tinegkeleb gumbang, nelelmes dye ginsan.

³⁰ Sabab et pengandel et menge' Israelita, nererban bakud neng batu et lungsud et Jeriko, pegketbes et pitung eldew et peglibut et menge' taaw et Israel.

³¹ Sabab et pengandel dut Empu', si Rahab na sembatung mememegbeis, tinayak ye et menunga ating menge' meninipi' neng Judio. Angkansa ya kaya nekeibus natey dut menge' kaya mengandel dut Empu'.

³² Megtuturan ku nega be? Merali' kurangen ku ne et timpu ba' ituturan ku nega pasal et kire Gideon, Barak, Samson, Jepte, Dabid, Samuel beke' dut menge' tarus et Empu'.

³³ Sabab et pengandel dut Empu', nesakup itueng menge' mengengandel tagna' ti' menge' ibang penggewman. Negpetuman dye et ketig-naan, beke' neketerima et ba' enung menge' netange' et Empu' kedye. Negpetikum dye baba' et menge' lion apang diki mekekagat.

³⁴ Menge' ibang mengengandel nemasew et megdedleg na' apuy, beke' nekitangkis dye et kepeteyan dut tarem et menge' gelaman. Merungkey dye teyen segwa' binggeyan et Empu' basag na negmendyaring mekekseg pasal et peggira' sampay pinepelegyu dye ating menge' menunumpang.

³⁵ Sabab et pengandel dut Empu' neterima peuli' et menge' kelilibunan ating menge' patey dye pegketbes biyagen peuli'. Maya gasi menge'

iba sabab et pengandel dut Empu' nemegmendi' na dye telikuren Empu' supaya ipekulpas, sabab gaay dye nega na matey et pegpeliyutan, indyari biyagen peuli' apang meketerima et lebing menungang biyag dut langit abit Empu'.

³⁶ Maya gasi menge' iba sabab et pengandel dut Empu' peginlelewen beke' peglepsan, beke' maya gasi pinirisu beke' pegpupungpungen et rantay.

³⁷ Maya gasi menge' mengengandel pineg-bebakal et batu seked patey, iba dye binyak tenga' et legari', beke' sengmenu pinatey et barung. Dye in miskin, angkansa megpanew dye ganang menge' kulit et menge' bibili beke' menge' kambing pegpekayen dye. Dye in miskin banar, pegpeliyutan beke' pegtiksaen.

³⁸ Kaya teup taw't sengkellungsuran dut kedye. Meneringkuar alu' dye dut kelnangan beke' kebukiran, beke' memegtagu' dye dut menge' singkab beke' dut ruang et lugta'.

³⁹ Neinabu itueng ketuturanan sabab lang et pengandel dye dut Empu', segwa' misan sinu kedye kaya neketerima pasal et ating tinange' et Empu' sabab et ingga pe' napet ketumanan ye.

⁴⁰ Sabab maya lebing menungang pegpeperuen et Empu' dut kityu, supaya kityu keibut gasi dut kedye ba' tumanen ne et Empu' kenyeng netange' apang ginsan tyu megmendyaring taaw na' kaya sala'.

12

Pengrega et Empu' dut Kenyeng Mengengandel

¹ Na, antangen et biyag tyu atu't lugta' na samat menge' taaw dumarak dut tinendaan. Sabab et peglilibuten tyu et mekeldam na' saksi. Angkansa, apang megtuyu' tyu banar apang kepelahyun tyu dumarak dut tinendaan neng dinatun dut kityung elepan, subali' tyu itimbang ne ating menge' indeginis neng mekebelangka' kityu sampay ating menge' sala' neng sibukut kityu.

² Iintun tyu dut ki Jesus kityung penyek sampay pikir-pikira' myu pasal kenye, sabab ya minewanan beke' nengdiyukup et pengandel tyu. Sabab et pegeerapen i Jesus, ya negsandal dut krus, beke' diki ya limineew misan matey ya dut krus. Na tiban, ya megearung ne dut tampa' kewanan et Empu' dut langit.

³ Angkansa pikir-pikira' myu ba' enungkwan neng pegsandal ye dut pegsungsung et menge' mekeselaan neng menge' taaw, supaya diki kew menlumek beke' keme'mana' pusu' mu.

⁴ Pasal et pegmuringkeseg myu atu dut kesaan, ingga napet myu megpeturu' kew et diring dugu' sabab et pengandel myu.

⁵ Nelipatan myu ne be ating pengindu' et Empu' dimyu na tiningkagan ye kemyu bilang yegang ye? Kwan ye,

“Yegang ku pikir-pikira' ba' ikew pegtignaen et Begerar, beke' kasi' pegpereata' pusu' mu ba' ikew pegreganen ye.

⁶ Sabab pegreganen et Begerar sebarang pegirgen ye, beke' dusaen ye sebarang pegteri-

manen na samat yegang ye.”*

7 Sendali' keliyutan na' atin pegtitigna', sabab inantang ne et Empu' na kemyu kenyeng yegang. Sinung yegang taku' na diki pepetigna' et kenyeng Ama?

8 Sabab ginsan pepelabay et samat kwantin neng pegtitigna'. Ba' kemyu kaya pegtignaen, subali' kwantin kemyu yegang dut liwan, diki tantung menge' yegang ye.

9 Lyu sentin Ama' tyu atu't lugta' megpengrega nega kityu. Kwana' mene taku' dut Empu', diki be lebing mepatut na kityu pesakup dut Ama' tyu dut langit?

10 Seraba neng ama' tyu atu't lugta' pegtignaen ye kityu et isek-isek lang na' timpu sabab et sewd dye ne atin ikenunga tyu. Segwa' Empu' pegtignaen ye kityu dut ikenunga, supaya kebagi' tyu dut kenyeng pasek ketignaan.

11 Kaya pegtitigna' na merasa atin pe' in segwa' mesakit banar. Pegketbes ga in, liwanan ye ketignaan beke' kesenangan sebarang netulduan et samat kwantin.

12 Angkansa pebesaga' myu dimyung pangan-del samat pegbasag myu et dimyung gaang na' menge' lengen beke' melulumek na' tukud.

13 Petignaen tyu mayang bebyaan et menge' tiked tyu, supaya dye in na maya pengandel na samat pangkul, diki dye merugnan, segwa' supaya megulinan sampay masag.

Siwara' Atu dut Pegmendi' dut Empu'

---

* 12:6 12:6 Delehitan 3:11-12.

14 Pegtuyui' myu mekesulut ginsa't menge' taaw beke' megpepasek metigna' kew, sabab diki mebiri' myu Begerar ba' diki kew pasek metigna'.

15 Ingti' myu na diki kew telikuran et ating redyiki' et Empu' supaya kaya lumtew neng kepeit-peitan neng mewanan et keeriweraan neng negperiwara' et kineldaman.

16 Ingti' myu na kaya dimyu megpekibeis etawa kaya pengempu', samat si Esau neng negpelen et kepetutan et kenyeng pegkeuka'.†

17 Pegketbes samat sewd myu, ganang ingin ye ne pusakaen ating pegperuntung, kaya binggey kenye et ama'. Misan ne megtuturu' luha' ye, kaya ne neberuba pikiran et ama' ye.

18 Ingga pe' nekapet kew dut bukid et Sinai na ba' embe mekedyaring et menge' taw't Israel na mekutew dut megdedleg na' apuy, dut merarem neng kelingban, dut kerurem-rureman beke' ribut.

19 Ingga pe' nekapet kew dut tiup-tiup et budyung etawa samat duldug basag et beres angka sebarang nemekekingeg negpeingasi' ne tumngew ne't beres dut kedye.

20 Sabab diki dye mesendalan ating daak et Empu', kwan ye, "Misan ba' kesanggid lang menge' ayup dut bukid et Sinai tu', keilangan bekale't batu seked matey."‡

21 Tantung ketakut-takut seyekan, misan si Moises negsugid, "Megpipigpig ku ne't takut."§

† 12:16 12:16 Tukuran pasal et binwat i Esau, dut Tagna' 25:27-34.

‡ 12:20 12:20 Exodo 19:12-13. § 12:21 12:21 Deuteronomio 9:19.

22 Segwa' dut menungang bukid et Sion atin ga napet myu na dut Jerusalem na' langit, neng lungsud et Empu' neng biyag na kaya seskeran. Nekapet kew dut pegtimung-timungan et menge' diki meitung-itung na' menge' melalami neng menge' dereakan et Empu'.

23 Antangen myu na nekapet kew dut pegtimung-timungan et menge' unang mengengandel*, na nekesurat kedyeng menge' ingaran dut buuk et biyag dut langit. Nekapet kew dut Empu' neng mengungkum et ginsa't taaw, dut menge' kurudua et menge' metitigna' neng menge' taaw neng negmendyaring sukup.

24 Nekapet kew dut ki Jesus neng megpepetnga' et Bagung Pinegsulitan, beke' dut pinirtik na' dugu' Ye na lebing mekewasa luwas nega dut dugu' neng sinimaya' i Abel.†

25 Angkansa ingti' myu na diki mendinan Empu' neng megampang dimyu. Sabab ba' diki neketangkis menge' keupu'upuan tyu ganang inendian dye si Moises na ating negsiwara' kedye atu't lugta', megdemikian enukwan pegdusa gasi kityu ba' mendinan tyu ating negsiwara' tiban teyeg Empu' dut langit.

26 Neinabu ating timpu sabab et beres et Empu', nemenggeleng dunya'. Segwa' tiban pinengtange' Ye, kwan ye, "Kasa nega yegyegen ku dunya', temed diki lang et dunya' lang ba' diki sampay langit."‡

27 Ating bebresen na "Kasa nega" ingin bersen

---

* 12:23 12:23 Orig na Kesuratan: uluanak. † 12:24 12:24 Tagna' 4:10. ‡ 12:26 12:26 Ageo 2:6.

ugaren nega sebarang menge' pinenggeleng - atin indeginis neng pinendyari, supaya sebarang kaya nemenggeleng ating metitinda.

²⁸ Angkansa megsukur dut Empu', sabab maya meterima tyu na pengmilikan na diki mekegleng, beke' mengempu' tyu et keterima-terima, untabi' beke' pegketakut dut kenye.

²⁹ Sabab ating Empu' tyu samat kelang megdedleg na' apuy neng pengruhungan ginsan.

13

Penimpusan neng menge' Payu'

¹ Daran kew megiregan bilang memegtipused.

² Teyaka' myu et menunga sebarang taaw tumpang, sabab diki sinewran, dereakan ne pelan et Empu' ating pinetindal dye.

³ Sampay rendema' myu sebarang nepipirisu, iantang myu samat dye kebaya' myu dut pipirisuan. Megdemikian ating menge' pepeliyutan, pengrasa myu samat kemyu gasi neng pepeliyutan.*

⁴ Pasal et pegesawa, subali' tyu esipen atin sampay keilangan ne kilelanan et ginsan na endey megbeis, sabab ukumen et Empu' sebarang memegbeis sampay ginsa't meraat neng kenepsuan.

⁵ Kasi' myu pegmergana' pirak banar, segwa' mesdengan kew ne ba' enu maya tiban dimyu

---

* **13:3 13:3** Retian et itue, subali' tyu megpenelangi sampay tebangan kedyeng menge' keilangan.

sabab negberes Empu', "Diki ku ikew tirengan etawa pesaran."†

6 Angkansa diki malang-alang megsugid et kwantin,

"Ating Begerar tumabang daken, diki ku tumakut. Enu mebutbuwat et taaw daken?"‡

7 Rendema' myu sebarang megpenginuna dimyu, na penuldu' et beres et Empu' dimyu. Dengdenga' myu ba' enukwan pemimiyag dye beke' bala' myu et sungtuhan kedyeng pengandel dut Empu'.

8 Si Jesus Kristo sali' et kegapun, tiban beke' ngian masa.

9 Kas kew pebagus-bagus dut menge' lein-lein na belingkeg neng pemenuldu'. Segwa' lebing menunga ba' pengandel myu mepebasag sabab et redyiki', diki sabab et keradya sabab et kekanen, na kaya guna et sebarang nemekekaan et atin in.

10 Kityu maya si Jesus, antangan ye sembatu neng simaya' dut ranggar tyu. Na diki teupen mengaan dut ranggar tyu ating menge' paring Judio neng memegsuku' dut Templo neng menge' Judio.

11 Sabab mengandel dye ating lelaging arat, ganang ating menge' dugu' et ayup na sinimaya' pegbiten et metaas na' pari' dut sisingled et pasek ketigna'tigna'an bilang simaya' supaya ke-meapan et keselaan et menge' taaw. Segwa' sebarang bilug et sinumbali' neng ayup, atin pegtutungen et liwan dut pineglungsuran dye.

† 13:5 13:5 Deuteronomio 31:6. ‡ 13:6 13:6 Kanta 118:6.

¹² Megdemikian si Jesus negsandal dut liwan et pineglungsuran dye supaya megunasan ye kedyeng keselaan pebiya' kenye'ng dugu'.

¹³ Angkansa dumuntin tyu dut kenye, dut liwan et pineglungsuran tyu, ingin bersen na tirengen tyu menge' arat et menge' pari' neng Judio beke' megsandal tyu et keliyutan neng pinegsandalan i Jesus gasi.

¹⁴ Sabab diki atu't dunya' deranen et pengleg-deng tyu, segwa' pegerapen tyu ating lungsud dut langit na megderateng.

¹⁵ Angkansa daran tyu mengulmat et simaya' neng pengdayew dut Empu' sabab et ki Jesus. Pengdayew neng pepebunayag et baba' et taaw na mengengandel kenye neng Begerar.

¹⁶ Kasi' myu peglipati' memuwat et menunga beke' pegtabang dut iba, sabab atin key neng simaya' pegenpan et Empu'.

¹⁷ Endala' kew et ketulduan et menge' meg-penginuna dimyu sampay pesakup kew dut kedyeng pemegbeg. Sabab dye pemeruri et kurudua myu, beke' dye pesebaban dut Empu'. Mibut kew kedye supaya pegkeradya dye meksanan. Diki lang kebgay kedye et kerupukan, sabab et itue ikenunga myu gasi.

¹⁸ Ipenelanga' myu kami, sabab menunga penedseled kay beke' pengatas kay beberapa na megpengebiyagan et mebentel.

¹⁹ Pegpeamay-amay ku dimyu na megpenelang kew supaya mekepeuli' ku megtuy set dimyu.

Emuring-emuri ne' Pemangling sampay Penelang

²⁰⁻²¹ Empu' na nemiyag peuli' dut Begerar tyu neng si Jesus na antangen ye neng mekseg na' mememastur tyu, na sabab et kenyeng kepeteyen neng simaya', tinantu Ye atin neng kaya seskeran neng pinegsulitan dut Empu' pebiya' dugu' Ye. Ating Empu' na minewanan et kesenangan duulan ginsan kew teyen et menunungang indeginis neng keilangan myu supaya mekeradya myu Kenyeng gaay. Beke' buwatan ye teyen kityu sebarang mekesulut Kenye sabab dut keradya i Jesus Kristo, neng mepatut na deyewen et daran-peraran. Amen.

Emuring Pemangling

²² Pegengaten ku, menge' ketipusdan, na pikir-pikira' myu banar pasal daken neng menge' pemitua dimyu, sabab mebaba lang daken neng sinurat na megpepangger dimyu.

²³ Gaay ku na ipesewd dimyu na si Timoteo neng tipused tyu nekeliwan ne dut pipirisuan. Ba' ya kerateng sekali', ipebaya' ku ya surung set dimyu.

²⁴ Penglinga' myu kami dut megpeinginuna dimyu beke' dut ginsa't menge' ketipusdan. Peg-penglingen kew et menge' ketipusdan mawa' dut bangsa et Italia.

²⁵ Teyen mesen dimyu't ginsan ating redyiki' et Empu'.

**Bagung Pinegsulutan et Empu'
Brooke's Point Palawano: Bagung Pinegsulutan et
Empu' New Testament+**

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Brooke's Point Palawano

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 29 Jan 2022

191b5ab1-31e1-5b8e-a38c-575a2a24d6f7